

HEMBYGDEN

Medlemsblad för
Upplands Väsby Hembygdsförening

Nr 2 Maj 2008
Årgång 37

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet.....	3
Program maj - september.....	4
Hedlunds historier.....	7
Runby.....	8
Renoveringen av ”Undantaget”.....	10
Fresta kyrkas skyddshelgon.....	12
Tantigt.....	13
Theodor Ankarcrona.....	15
Backspegel.....	16
Tordön.....	18
Året var 1917.....	20
Gösta minns.....	22
Ägghämtaren från Klockaregården.....	25
Ragnvald, han som var krigarföljets hövding.....	27
Några citat och ordstäv från våra bygder.....	28
Korsord 2-2008.....	30
Fönster mot Väsby.....	32

Där inget annat anges har fotona tagits av Inga Lisa Gustafsson.

www.upplandsvasbyhembygdsforening.se

För innehållet i artiklarna svarar respektive författare.

Ansvarig utgivare: Inga Engdahl • Layout: Tryckpunkten (e-post: tryck.en@telia.com).

Tryck: Väsby Tryckeri. Tryckt med miljövänlig färg och miljövänligt papper i 800 ex.

Ordföranden har ordet

I vårens tid 2008.

Så har vi genomfört vårt 55:e årsmöte.

Jag sitter här framför min dator och tänker skriva om de fem år jag nu varit ordförande.

På det första styrelsemötet jag skulle hålla med klubban i hand var jag mycket nervös för hur mina styrelsekamrater skulle reagera på mitt sätt att sköta ett möte som ordförande.

Jag minns att något ärende var att vi kanske måste köpa in några krattor och lövkorgar vem skulle göra det? och hade vi pengar? Numera är sånt budgeterat, det finns någon som ansvarar och man behöver inte ta upp det på ett styrelsemöte.

Vi hade heller inte hittat rätt form när det gällde arbetsutskottets roll i föreningsarbetet. Det ordnade till sig under mitt andra år som ordförande.

Gunborg Lejon och jag, båda lika nya i styrelsen, tog oss före att gå igenom rum för rum i huvudbyggnaden och verkligen bekanta oss med föremål och hus.

Det gjorde susen, vi gav oss på att köpa bokhylla, säng och letade i alla gömmor för att få till en 10-20-talsmiljö i mangårdsbyggnaden, vilket vi väl lyckades ganska bra med. Sedan dess har arbetet fortsatt och allteftersom har fler tidstypiska inredningsdetaljer inköpts eller vi fått i gåva.

Jag kan säga dig kära läsare att detta Gunborg och jag gjorde den våren hjälpte mig att inte vara så tafatt längre.

Åren har gått, vi har samarbetat mer och mer med olika föreningar, med kommunen har vi dialogmöten för att få reda på det "senaste" inom de områden – dvs alla – som kan tänkas vara sådant

där en hembygdsförening skall informeras.

Sommarcafé likaväl som alla andra arrangemang har utvecklats genom åren och ingen idé är för liten för att inte prövas.

Den här våren har vi ett samarbete med Seniorakademien och Vuxenskolan om vår store diktare Carl Jonas Love Almqvist.

Olof Holm från Almqvistsällskapet höll en intressant föreläsning om Almqvist på vårt årsmöte.

Det vi kunde lova Olof Holm – lite skämtsamt - var att vi i Upplands Väsby tänker "ta tillbaka" Almqvist från vår grannkommun Sollentuna som vi tycker har lagt beslag på honom.

Almqvist bodde ändå här i Eds socken från sitt tredje år och mer eller mindre hela livet till sin landsflykt.

Jag kan rekommendera hans folklivsskildringar från våra trakter och varför inte novellen "Det går an". På annan plats i tidningen annonserar vi om vandring och bussutflykt i Almqvists fotspår. Håll utkik efter mer "Almqvistiana"!

Numera känner jag mig som en väletablerad ordförande för denna härliga förening som har så mycket att ge oss alla.

Kjerstin Björkman
ordförande

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

VÅRVANDRING
i Almqvists spår

Söndagen den 4 maj kl 11

Anmälan till Kjerstin Björkman
tfn 590 320 82

Samlingsplats meddelas vid anmälan
Medtag kaffekorg!

Samarr. med Vuxenskolan

Hembygdsgården: Hagvägen2/Pukslagargatan

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

**Hembygdsgårdens
SOMMARCAFÉ**

öppet
onsdag och söndag
13.00 - 15.30
18 maj - 24 aug

Hembygdsgården: Hagvägen2/Pukslagargatan

VÅRSTÄDNING
på Hembygdsgården
Vi städar ute och inne

Lördagen den 10 maj
kl 10-13

Kaffe & smörgås serveras

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

**Carl Jonas Love Almqvist
och hans hembygd**

Lördag 31 maj

Bussrundtur till olika Almqvistmiljöer
runt om i Upplands Väsby

Guide: Olof Holm, Almqvistsällskapet

Samling vid Väsby station kl 11
Anmälan till Vanja Edwinson
tfn 076-221 00 04 el. 505 868 10

Samarr. med Seniorakademin, ABF

Hembygdsgården: Hagvägen2/Pukslagargatan

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

Växtmarknad
på tunet vid hembygdsgården

Söndagen den 1 juni
kl 10-13

Väsby Trädgårdsförening
visar och säljer plantor på tunet
inför sommarsäsongen

Kaffeservering

Samarr. med U.V Trädgårdsförening

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

Invigning
av
upplevelsestråket

5 juni vid hembygdsgården

För tider och annat
se annons i lokalpressen.

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

NATIONALDAGSFIRANDE
VID
HEMBYGDSGÅRDEN

Fredag den 6 juni
kl 13.00

Årets väsbybo hyllas
Vi hälsar de nya svenska medborgarna
välkomna

Körsång, musikunderhållning,
folkdansuppvisning
servering m.m.

Samarr. med Upplands Väsby kommun

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

EKUMENISK
FRILUFTSGUDSTJÄNST

Pingstkyrkan, Missionskyrkan,
Eds, Hammarby och Fresta församlingar

Söndagen den 15 juni
kl 11.00

vid Hembygdsgården
Kyrkkaffe i ladugården

VÄLKOMNA !

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

Upplands Väsby Hembygdsförening inbjuder:

HEMBYGDSGÅRDENS DAG

Söndag 17 augusti

kl 13.00 - 16.00

Hus och bodar öppna

Natur- och kulturstig

Tipspromenad

Kaffeservering

VÄLKOMNA !

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

vid hembygdsgården
Söndag 7 september kl 10-14

Blommor frukt grönsaker och honung

Råd och tips om odling och växter

Servering

Samarb med Väsby Trädgårdsförening

Hembygdsgården: Hagvågen2/Pukslagargatan

Medlemsavgiften 2008.

Hembygdsföreningens uppdrag är att ge alla kommunens innevånare hembygdskänsla och gör det genom olika program under året, vandringar, föreläsningar, bildvisningar, guidningar, sommarcafé mm.

Till stor del "lever" föreningen på sina medlemsavgifter och kan tack vare dessa erbjuda de flesta program och arrangemang under året alldeles gratis.

Förhoppningen är att just du vill fortsätta vara medlem och genom att betala din medlemsavgift medverka till att vi kan hålla samma nivå på våra program som hittills.

Med denna tidning följer, för dig som ännu inte betalat medlemsavgiften, ett inbetalningskort med ditt medlemsnummer i föreningen.

Vi ber dig att använda ditt medlemsnummer vid inbetalningen.

Till föreningen har det inkommit några betalningar av medlemsavgiften där ingen avsändare är angiven. Tyvärr kan det visa sig att fast du betalat så får du en påminnelse. Det kan bero på att du är en av dem som glömt tala om vem du är när du betalade.

Om någon av dessa skulle vara du ber vi dig kontakta oss så att det kan rättas till.

Med vänlig hälsning

Kjerstin Björkman
ordförande

tel.: 08 – 590 320 82.

Lennart Hedlund, född och uppvuxen i Upplands Väsby, har lovat ge Hembygden några glimtar av sina barn- och ungdomsminnen. Här kommer den tjugosjunde av

Hedlunds historier

Vad jag kom att tänka på denna gång var Valborgsmässoaftonen och alla brasor denna kväll. I Folkparken var det kutym att brasan skulle tändas kl. 19.30 och att Rotebro maskör deltog med traditionella sånger.

Oftast var det ganska kallt, men trots det skulle man vara klädd i Gandhiskynte, annars var man helt ute. Ett år hade jag det besvärligt med skynknet. Det var ju ett plagg, som hängde med några år och fordrade kemtvätt ibland. Det är jag nu tänkte på var det dags för en kemtvätt och skynknet lämnades in, men resultatet med helt misslyckat, för jag upptäckte

då jag hämtade det, att på nedre framdeln fanns flera stänk av kemvätskan. Så det blev retur och tvätten åtog sig att göra om arbetet. Men även denna gång blev det samma resultat. Tredje gången blev jag tvungen att hämta skynknet trots att jag inte var nöjd. Jag upptäckte nämligen, att stället där fläckarna fanns, hade börjat bli alltför slitet, såg nästan ut som en trädgårdin, tyckte jag.

Men skynknet åkte på på kvällen och som vanligt stod man och hackade tänder, men vad gjorde det? Man var ju rätt klädd!

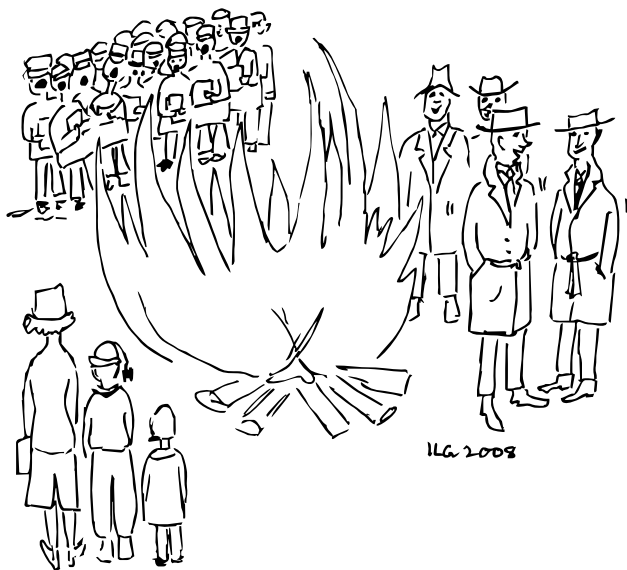
Andra festplatser, som lockade oss väsbygrabbar var Bollstanäs och Krogsta hage, dit vi cyklade. Men det var inget valborgsfirande, så Gandhiskyntet fick stanna hemma.

Ett stort grönområde i Väsby var Kanalbacken, där Eds Husmodersförening hade sin årliga basar (vi ungar kallade helt vanvördigt damerna för Eds husmostrar). På festplatsen, där de även hade en dansbana med en dragspelare, sålde de sina handarbetslster och framförde även väl repeterade

teaterstycken. I ledningen för Husmodersföreningen fanns Signe Gustafsson och Gertrud Dahlin. Så småningom flyttade de från Kanalbacken till en öppen plats vid Eds skola.

Det som lockade oss ungar, var inte vare sig handarbeten eller teaterstycken utan det fyrverkeri, som alltid avslutade festen. Fyrverkeri på den tiden var

ju något nästan övernaturligt. Det märkliga med detta var att det alltid avsköts från en plats framför Eds slott, alltså innanför granhäckan, som dolde slottet. Det gjorde inte oss ungar något, vi var lika imponerade ändå av alla krevader.

Runby

Egon Lindholm hette en av hembygdsföreningens grundare.

Han var inte någon infödd Väsbybo, men hans intresse för den hembygd, som så småningom blev hans, var oerhört stor. I synnerhet intresserade han sig för och bedrev amatörforskning om den kommundel, där han själv var bosatt, nämligen Runby.

1968 lät hembygdsföreningen tycka upp en skrift författad av Egon Lindholm med titeln Runby. Av förordet framgår att skriften inte ger någon fullständig bild av Runby, utan beskriver några kända händelser i byns historia och i mycket handlar om det kronohemman, som är upplåtet till hembygdsföreningen. Egon hade planerat en fortsättning, som skulle ge en bild av hela byn, men planen fullföljdes inte.

Eftersom många, som besöker hembygdsgården, frågar om dess historia och det nu endast finns ett fåtal exemplar av skriften Runby, tycker vi att det passar bra att återge texten i Hembygden så här jämt fyrtio år efteråt. Ett utdrag ur Erikskrönikan har utelämnats.

Här börjar Egons text om ”Runby genom tiderna”:

Någon gång för länge sedan började människorna bebygga Runby. När detta skedde vet man väl inte riktigt säkert. Om man gissar, måste det blir någon gång mellan 1500 till 2000 år före vår tideräknings början. Vid den tiden skall man kunna tänka sig att det steg ut någon fiskare vid de högst belägna platserna för att leva på den fisk, som fanns i vattnet omkring.

Men det är inte här i fantasiernas värld vi skall stanna, vi flyttar oss till tusentalet e.Kr. Här börjar vi veta något, här behöver vi inte längre gissa. Gravarna och boplatserna berättar väl mera om mellantiden, men där är inte mycket utforskat.

På 1000-talet fick vi de första dokument, som berättar om den tiden. Dels har vi runstenen vid Ladbron, dels de runstensfragment, som finns inmurade i betongblocket vid Nedre Runby.

Stenen vid Ladbron från slutet av 1000-talet förtäljer om en kvinna, som hette Ingrid och som fick taga hand om skötseln av deras gård. Hennes man hette Ingemar, sönerna hette Dan och Banke. Var de dog får man inget besked om. Det ligger dock nära till hands att tro att de blev borta vid någon vikingafärd. Om betydelsen av Ladbron, som det talas om i runskriften, tvistar de lärda. Var det, som en del forskare gör gällande, en utlastningsbrygga i det på den tiden ymniga vattnet, eller var det en förbindelseled mellan Runby och Väsby?

Namnet Runby är med i texten på stenen. Det betyder inte att byn fått sitt namn av runorna. Det finns olika teorier om namnet. Den teori, som fått de flesta förespråkarna, är det från norsk-isländskan stammande ordet Hraun, vilket betyder blockrik lavamark. Om man ser på den blockrika marken omkring, verkar denna teori mycket rimlig.

De runstensfragment, som finns vid Nedre Runby talar om namn som Finvid, Ragnfrid, Ingegärd samt namnet Kvick. Ifråga om namnet Finvid frågar man sig om det var ett släktnamn, som användes i 200 år och som återkommer i Filip Finvidsöns namn i slutet av 1200-talet.

Finvid var ett mycket vanligt namn då, varför inga säkra bevis för släktskap mellan de två nämnda personerna finnes. Då båda verkade och levde i Runby vill man gärna tro det.

Ladbrostenen

Runstensfragmenten vid stjärnhusen

Vi får gå ända fram till 1269 den 31 maj, innan vi finner Runby i skrift igen. Då upprättades ett bytesbrev mellan hertig Magnus (Magnus Ladulås) på andelar i Runby till Peter Israellsson emot andelar i "Vestby."

Denna sista uppgift är hämtad ur Svenskt Diplomatorium.

Du står där du, stenblock

ett jättekast från svunnen tid.

Du minner om istid och jöklar.

Du blev kvarglömd av smältande is,

men ditt läge var sådant

att din uppgift blev stor

Du blev ett blad i vår svenska historia,

ett blad i en bok om eljest okända ting.

Ingrid, en kvinna med kraftiga händer

styrde en gård uti Runby.

Hennes man var Ingemar,

hennes söner var Dan och Banke.

Hon byggde en ladbro för de produkter

som växte på hennes gård,

hon byggde den vid en vik av Mälaresjö.

Häriifrån forslades varor vida i världen

mest för att föda en vikingahär.

Kanske blev hennes kära borta i havet
när de var på väg till härjarefärd.

De drogo ut med blanka vapen och muskelkraft,
de låg i bakhåll likt krypskyttar.

Nog var deras framfart rå och brutal,
men giftet var okänt,

atomen likaså;

ej brummande, ljudsnabba fåglar foro omkring
och spred död och förintelse över vämlösa offer.

Än minner gravhögar många

om tider som förrunnit.

Men det gamla grå stenblocket skall minna

om gärning så länge människor leva,

likt inskriften från vikingafärd.

Ladbrostenens text lyder: "Ingrid lät göra ladbron och hugga stenen efter Ingemar, sin man, och efter Dan och Banke, sina söner" (U 114a) samt "De bodde i Runby och ägde där gård. Kristi hjälpe deras själ. Detta skall vara till minne av männen så länge människor leva." (U 114b)

Det är inte helt riktigt idag att säga att de runfragment, som är inmurade i ett betongblock, finns vid Runby Nedra eller vid Runby gamla gård (ett uttryck som inte används längre). Bebyggelsen har gjort att det blir enklare att hitta "stenarna" högst upp i Bills backe, på en gräsmatta utanför sista stjärnhuset, nära Hagvägen. Den text som kan uttydas av runorna lyder:

Finnvid, Ragnfrids son, lät ... som ägde Ingegärd .... till Kvick och Finnvid ...

Fragmenten har hittats vid olika tillfällen vid Runby Nedra. Delarna har möjligen hört till samma sten.

Svenskt Diplomatorium = urkundssamling (red. anm.)

Forts. i nästa nummer

Renoveringen av ”Undantaget” – ett levande hembygdsprojekt i Runby. Del II: Bild och text Hans Bärning

I Hembygden nr 1 2006 (maj) skrev jag för första gången och berättade om renoveringen av ”Undantaget” vid Eds församlingsgård. Sedan dess har föreningen gjort en hel del. Framför allt så genomfördes sommaren 2006 en omfattande renovering av ”skalet”, dvs timmerstommen.

Under år 2007 lyckades föreningen återigen bygga upp en ekonomi för att kunna gå vidare med projektet. Nu då detta skrivs (mars 2008) är vi i startgroparna för en mycket genomgripande renovering av husets interiör. Exakt när arbetet påbörjas beror på hur de ”frivilliga krafterna” kan passas in med vår mycket skickliga och antikvariskt kunnige hantver-

Ordf är på väg att öppna den igenmurade skorstenen

lust att vara med och se till så det ”ryker” så ”pick up the phone and call us”!

När jag nu reflekterar kring detta projekt så undrar jag om inte det som en gång började med ett hastigt erbjudande om att lägga om ett tak nog har blivit ett litet symbolprojekt. Symbolen har med åtagandet och nyfikenheten successivt fått växa fram. Nämligen att det går att få fram resurser till en utdömd och kostsam liten flisa av vårt kulturarv. För kostsamt kan ni skriva upp att det är på många sätt. Just kombinationen av husets ålder, karaktär och skick gör att det alls icke är någon speciellt lättvindig och snabb renovering. Och ska det bli bra så måste arbetet utföras med

Dymlingar klubbas ner

kare. Det är mycket som behöver göras, men det kommer att bli spännande och det kommer att bli synliga resultat. Jag hoppas att Du som läser detta är intresserad och allra helst även villig att bistå i arbetet. För med några samordnade frivilliga krafter så kommer vi nå mycket långt! Självklart kommer vi ha roligt och trevligt tillsammans! Låter det lockande så tveka inte att höra av dig till mig Hans Bärning (073 217 63 00). Information kring det hela ges även på vår hemsida så kika gärna där (www.undantaget.se). För när vi drar igång kommer vi köra så det ryker. Har du alltså

Några av våra vänner på härliga cyklar

Undantagsstugan tronar på en kulle i Runby

traditionella handhjälpmedel. Det måste också ges tid till känsla och reflektion kring metod och vägval. Därefter krävs raskhet och precision i utförandet – kanske som förr helt enkelt? Oavsett detta med ”förr” så ska resultatet bli bra. Det vill ju självklart Undantagets Framtids alla medlemmar och gåvogivare. Garanterat även ni inom Hembygdsföreningen. Det är vi alla väl värda helt enkelt!

Något som är en grundpelare i detta sammanhang är Undantagets Framtids styrelse. Förutom mig och sekreteraren Göran Svenstam så består den av kvinnor, som inte tvekar att engagera sig i det de tror på. Samtliga är av den karaktären att de frivilligt sätter sig i en styrelse för att renovera ett ”ruckle”. Med noll kronor i penningpåsen. Nog är det ”stölligt” som man säger i Värmland. Men utan en sann stolle som jag själv, utan tillgång till modiga starka och fritänkande människor som inte tvekar för långsiktigt engagemang så fanns ingen styrelse, ingen förening och ”ruckle” hade varit borta. Min roll som ordförande och drivkraft i denna ”ruckles förening” är egentligen bara att förklara varför ”ruckle” är en liten guldklimp. För det är ju så att många av våra föregångare som byggt upp, format och fostrat vårt väl och ve har just sin härkomst från gränsbygder med både lant- och skogsliv och boende i enklare timmerhus. Tänk, visst vore det väl roligt att få visa upp lite mera av just det här till våra vänner och anhängare i framtiden.

Och i detta fall har gården Övra Runby anknäring till den Heliga Birgitta (gården har ägts av hennes far och närheten till det framväxande Stockholm talar för att familjen vistades här) – alltså vår medeltida kulturikon! Är det värt att ta vara på? Återigen visar sig långsiktigt engagemang och föreningsarbete värdefullt och banar väg till framgång – om än en krokig, mödosam, motig och kostsam väg. Men det vet ju både du och jag att hembygdsmännskor inte backar för.

Förutom stollarna som alltså redan härjar i föreningen är det nu dags för ännu fler stollar att ta på sig arbetshandskarna och komma ut och få en del grovgöra gjort. Vi skapar ett effektivt och positivt lagarbete. Det behövs fler hjältar – några

Stock för stock timras på plats

Forts på sid 14

Fresta kyrkas skyddshelgon

Man vet ej med säkerhet vem som var Fresta kyrkas skyddshelgon. Med ledning av vad Aschaneus, som var kyrkoherde i Fresta åren 1620-1641, berättar, kan man dock förmoda att det var Erik den helige. Aschaneus beskriver i sina anteckningar en senmedeltida glasmålning, som fanns i korets östra fönster. Där kunde man bl.a. se Erik den helige med spira och äpple.

St. Erik, medeltida träskulptur

Erik valdes till Svearnas konung år 1150 och stupade i strid med en dansk prins, enligt traditionen den 18 maj 1160. Legenden berättar att där han stupade, rann en källa med undergörande vatten upp. Legenden säger även att Erik var en from man. Han arbetade på sin egen personliga helgelse, han ville stärka sina undersåtars kristna tro (genom att understödja kyrkan) och han förde kristendomen till grannfolket finnarna.

I folkminnet framstår han även som lagstiftare. Erikslegenden upptecknades först långt efter hans död och kulten fick sin största utbredning i Norden från 1200-talets slut.

Erik den helige blev dyrkad som Sveriges nationalhelgon, hans bild insattes i Stockholms sigill och det svenska riksbanneret kallades St.

Försök till rekonstruktion av Fresta kyrkas utseende före 1776, Lennart Ericsson

Eriks banér. Äpplet, som han bär i handen, är Upplands landskapsvapen. Om våren bar man St Eriks relik i procession över markerna under böner till Gud och St. Erik för att ge god årsväxt. St. Eriks relik finns bevarade i ett skrin i Uppsala domkyrka.

Inga Engdahl

Artikel ur Hembygden 1982

I Göran Strömbecks bok "Herr Märten i Borgby", d.v.s. Aschaneus, finns en allmänantikvarisk översikt, där bl.a. kyrkliga antikviteter i Fresta beskrivs:

"Uti Fredstads kyrka, uppå gavelfönstret, bakom höga altaret, tvärt över gavelfönstret, äro sju åtskillige columner och rum med glasmästers konst målat inbränt. Och utur var column ett conterfej eller figur som följer."

I mitten: Christus crucifixus, omgiven på ena sidan av:

1. Petrus, apostolus med nyckeln
2. Paulus, apostolus med bart svärd
3. Maria, mater Christi, i vit sorgedräkt

och på den andra:

1. Den andra Maria med upplyfta händer
2. Johannes evangelista med evangelieboken
3. Erik, rex coronatus, med gyllene äpple och spira

Tantigt

Barn domen var full av tanter. Om man var närmare bekant så kallades de vid förnamn, annars vid efternamnet. Det var tant Klara, tant Hilda, tant Frida, tant Berta, tant Anna, tant Maja, tant Märta, tant Jansson, tant Vikström och många flera.

Tant Klara var man litet rädd för, hon var sträng och sur och höll ungarna på avstånd och man neg pliktskyldigast när man gick förbi.

Tant Hilda hade illasittande lösgom och pratade ständigt och obegripligt, där fick man försöka hänga med i svängarna så gott det gick. Tant Hilda bodde ihop med sin syster Maria, de kallades gemensamt för Mariorna.

De hade hucklen, rejäla bomullsklänningar med långa kjolar och förkläde utanpå, tjocka strumpor och uttrampade skor.

Tant Anna var annorlunda. Hon hade varit barnpiga i Frankrike på 1920-talet, kunde tala franska och visste att det fanns en värld utanför byn. Tant Anna kom med presenter på namnsdagen. Det var inte några nyinköpta saker utan sådant hon

tyckte hon kunde avvara. En gång fick jag en rund, försilvrad ask med Örebro slott ingraverat i locket. Här och var var försilvringen bortnött så mässingen tittade fram. Inuti låg ett pärlhalsband på skärt silkespapper. Pärlorna var bara obetydligt nötta. Åh, så fint det var. Tant Anna var också fin. Hon var liten och smärt och hade tunnare strumpor än andra tanter. Tunnare hår hade hon nog också, för hon brukade ha hårnät över rullen i nacken. Eller om hårnätet var till för att inte frisyren skulle derangeras när hon cyklade.

Tanterna var i allmänhet klädda i städrock med förkläde ovanpå. När de gick i potatislandet hade de nedvikta stövelskaft. En del hade huckle. De permanentade sig två gånger om året och skulle

de till byn och handla, så bytte de om och tog på sig hatt och kapp så de kunde "visa sig för folk." Stora handväskor hade de, där ransoneringskort, näsduk och portmonnä samt en flätad trådkasse i reserv fick plats.

Till jul kokade tanterna grisfötter, lade lutfisk i blöt och gjorde pressylta och julgranskarameller, helt ovetande om Findus räkrépes, stadsjeepar och shoppingcentra. De var noga med julstädningen och petade smutsen ur springor och hörnor med en bordskniv innan de fernissade korkmattorna.

Min favorittant hette tant Märta. Hon och farbror Herman ägde huset där vi bodde. Hos tant Märta tillbringade jag lika mycket tid som hemma. Hos tant Märta var det morgonkaffe, frukost med kaffe, elvakaffe, middag med kaffe på maten, eftermiddagskaffe, kvällsmat och kvällskaffe och däremellan kaffe om det föll sig så. Jag fick inte dricka kaffe hemma, men hos tant Märta tog jag skadan igen och drack med både socker och grädde och lärde mig dricka på fat

och på bit, d v s sörpla kaffet från fatet genom en sockerbit.

Tanterna rensade strömming, vädrade garderober, lappade blåkläder, kokade rotmos, tvättade randtvätt, bakade bullar, konserverade, lade in i spisen, stickade ylletröjor och satte in innanfönster. Alltid var de sysselsatta, men tycktes inte ha någon brist på tid ändå.

Ingen tant satt och solade sig när jag var barn. Trädgårdsmöblerna stod i skuggan eller i en berså och det var inte tal om att de skulle stå i solen. Ingen tant badade heller så vitt jag kommer ihåg. Om de var med på badstranden så satt de fullt

påklädda, höll reda på badlakan och kaffekorgar och såg till att man genast tog på sig badkappan, när man kom ur vattnet.

Barndomens tanter var rejäla. De flesta var i storlek XL och kom inte på tanken att bekymra sig för det. De hade rejäla korsetter och rejäla sinnelag och kunde hjälpa till med ett rejält handtag om det behövdes. De visste allt om livets bekymmer och glädjeämnen, men delade inte in mänskligheten i onda eller goda. De värmdes utslingar och utstötta vid vedspisen och sina fylliga barmar och hutade åt ungar och karlar efter behov.

Blåkläderna och vedspisarna har försvunnit och tanternas status med dem. Idag är trenden tantvarning, precis som om man glömt tant Berta och tant Gerda och all saft de lät oss dricka och allt annat de representerade. Många verkar ha gått helt vilse i blåbärsskogen och tror att det är farligt att vara tant. Tvärtom är det ganska befriande att ha nått den ålder, där små barn vågar fråga om vad klockan är och främlingar om vägen, så fram med nätkassen och på med baskern. Samhället bärs av tankraft nu som förr. Betalt efter insats får man inte, men vilken tant har någonsin begärt det?

Inga Lisa Gustafsson

Forts. från sid 11

kraftkarlar som hör av sig till mig eller någon i styrelsen och säger, *"Hörru du, jag tycker det vore intressant att försöka teckna mera av historien kring Övra Runby gård?"* eller *"Hörru du, kontakta mig då ni drar igång, jag har nog tid och kan hjälpa er med det ni ska göra"*. I grund och botten skulle "Undantaget" bli färdigt på ett kick om vi bara kunde få tag på folk och konstituera det "exekutiva teamet". Men med tanke på dagens byggmarknad och tempot här i Stockholmstrakten krävs det då att det som är ren *föreningsadministration* övergår till *företagsadministration*. En sådan administration kan inte tillåtas eftersom det inte finns resurser till det. Återstår att driva renoveringsprojektet sakta men säkert utifrån byanda, välvilja och just ditt och mitt föreningsengagemang. Av allt detta finns det mycket, men det kan också bli bättre! Hursomhelst, för att lyckas så försöker vi vara professionella utan att det får kosta något. För att återknyta till det jag skrev inledningsvis – projektet är alltså "kostsamt". Men nöden är påhittighetens moder sägs det.

Men vad var det då som utfördes sommaren 2006? Förutom att takarbetet slutfördes, renoverades hela den östra långväggen. Timret var här ruttet från tidigare takläggning och hästmyrargrepp. Utbytet av skadat timmer från syll till tak komplicerades av två fönster, entrén och en timmerknut. Men arbetet genomfördes skickligt av Ola Lundkvist, Bygg och Kulturteknik med assistans av undertecknad. Dessutom genomförde han med nästan kirurgisk precision och med minsta

möjliga onödig yttre påverkan renoveringen av en utdömd takbjälke och dess sedan länge fukt- och myrangripna fäste i väggen. Imponerande.

Och vad är det nu i mer detalj som ska utföras inne i huset? Först och främst ska skorstenens funktion ses över. Det är nödvändigt för husets långsiktiga friskhet och ventilation. Till detta kommer att överväga den befintliga rörvändningens funktion och möjligheten att i framtiden kunna värma stugan med lite vedeldning. Skorstenen hänger ihop med stenkällare och stugans golv. Samtliga golv och trossbotten ska åtgärdas. Från källaren måste jord transporteras upp och ett nytt fuktbrytande lager bäras in. Golvbjälkar ska placeras och ersätta stöttorna som nu står i källaren. Stenkällarens väggar ska kalkas och göras trevligare liksom en helt ny och bekväm trappa ner till källaren. Så småningom tillkommer belysning. Källaren med det lilla entrévalvet kommer på så sätt att ges en mystik som kan vara rolig och spännande för såväl barn som vuxna. Med ett mer bekvämt och tilltalande sätt att ta sig ner i källaren blir användningen och översynen av hela huset mer regelbunden. Det bli naturligt att hålla stugan i gott skick, precis som det är eller definitivt borde vara för alla gamla hembygdshus. "Nu återstår att verkställa. Så lät oss göra det. Och då gör vi det!" Kanske har vi redan dragit igång då du läser detta...

Vänliga hembygdshälsningar från

Hans Barring, Ordförande Undantagets Framtid

073 217 63 00

Ur doktorsavhandlingen ”Herrskapen och den lokala politiken Eds socken c:a 1650-1900” av Joakim Malmström, citerar vi följande levnadsteckning:

THEODOR ANKARCROMA

År 1687 födde borgmästardottern Cecilia von Schoting, gift med handelsmannen Thore Christophers, sonen Theodor. Släkten Christophers kom ursprungligen från Tyskland, men hade en bit in på 1600-talet flyttat till Blekinge. De etablerade sig som en relativt framgångsrik köpmannasläkt, först i Ronneby och sedan i Karlskrona.

Theodor Ankarcrona 1687-1750. Som nybliven landshövding slog sig Ankarcrona ner på godset Runsa i Eds socken. Än idag ägs Runsa av hans ättlingar. Porträtt målat av Olof Arenius. Foto: Statens porträttarkiv.

Vid sex års ålder sändes Theodor, som var den äldste sonen i familjen, till Amsterdam för att bo hos sin farbror, redaren Jakob Christophers. Farbrodern var mycket välbärgad. Familjen bodde i ett av Amsterdams ståtligaste hus och tillhörde stadens förnämsta krets. Theodor tillbringade åtta år i skola och på universitetet i Holland, innan han år 1701 fick arbete på farbroderns kontor. Under tiden i dennes tjänst lockades Theodor allt mer av livet till sjöss och mönstrade därför på en båt med destination Amerika. Resan innehöll bland annat piratangrepp och höll så när på att kosta honom livet. Detta tycktes snarast ha ökat hans intresse för sjölivet. Han gick vidare först till den franska flottan och sedan till den engelska, där han befor-

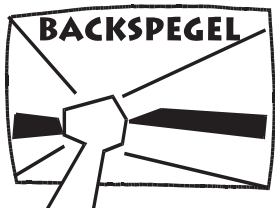
drades och fick befäl över skeppet Lusitania.

År 1711 återvände han till Sverige och tog tjänst i den svenska flottan, efter att en ingift släkting med band till amiralen Wachtmeister i Karlskrona i ett brev till amiralen å det varmaste rekommenderat Ankarcrona. Vid denna tid gifte sig även Theodor, valet av gemål föll på sysslingen Beata von Schoting. Under 1710-talet deltog han sedan för Sveriges räkning i ett antal sjöslag, bland annat som officer i den pommerska eskadern. Där kom han att dra Karl XII:s ögon till sig och blev en av hans gunstlingar. I december 1715 utförde han en i samtiden uppmärksammas bedrift, då han i svårt väder, med endast ett litet lastfartyg, lyckades transportera kungen från Stralsund, förbi fienden och vidare till Ystad. För denna bragd befordrades han av Karl XII till kommandör vid flottan i Karlskrona, samt adlades. Han tog då namnet Ankarcrona.

Under 1720- och 1730-talen fortsatte Ankarcrona sin karriär inom flottan. År 1736 utnämndes han till tillförordnad chef för amiraliteteskadern i Stockholm. Detta föranledde en flytt till huvudstaden. År 1742 befordrades han amiral och året därpå utsågs han till landshövding i Stockholms län, en post han sedan innehade fram till sin död år 1750.

Parallellt med sin militära karriär deltog han flitigt i vetenskapliga sammanhang. Han brevväxlade med personer som Linné och Alströmer och författade egna skrifter om olika naturvetenskapliga experiment han utförde, allt från punschstillverkning av berberisbuskarnas blad till att föda upp får på tobaksdiet för att få dem möra i köttet. Ett bevis på hans vetenskapliga intresse är att han utsågs till preses i Vetenskapsakademien år 1744. Han var även involverad i gruvnäring, ägde glasbruk och strumpfabrik och var delägare

Forts. på sid 19

Bildvisning i ladugården

Följa med bortåt vägen för att göra nedslag i nordisk industri- och kraftverkhistoria fick det femtiotal personer göra, som samlats i ladugården den 20 januari för att höra Klas Lundkvist och se

Klas Lundkvist med publik

hans diabilder. Inledningsvis sade Klas att ämnet var för stort för att klaras av på en timme, vilket han förstas hade rätt i. En hel del nedslag hanns i alla fall med, i svindlande vackra bilder. Den allra första bilden visade resterna av en blåsterugn för järnframställning, kanske 2000 år gammal. Så kom foton av masugnar – Sverige har de äldsta masugnarna i Europa – och andra spår av järn- och gruvhantering. Därefter kom diabilder från textilindustri i Sverige och Finland, pappersindustri, sågverksindustri med tillhörande flottningsleder och skiljestationer, snickeri- och möbelindustri, livsmedelsindustrier med slakterier, kvarnar, sockerbruk och bryggerier, stenindustri, kalkbruk och glasbruk.

In bland industriminnena smög sig också foton av arbetarbostäder, herrgårdar, brukssamhällen, allt vackert fotograferat.

Av kraftverken visades allt mellan ett mycket fint litet kraftverk från Överums bruk med årtalet 1916 på väggen till den stora anläggningen vid Rjukan i Norge och vyer över Hardangerfjorden.

Eftermiddagen avslutades med ett par bilder av lokalen vi befann oss i, tagna på den tiden då Astrid och Herbert Söderlund hade kor och ingen annan verksamhet i ladugården.

Inga Lisa Gustafsson

Bokloppis

2008 års bokloppis bjöd på en uppsjö av skönlitteratur, deckare, biografier och memoarer, reseskildringar, bilderböcker, kokböcker, konst, poesi, handböcker av olika slag och allt man kan tänka sig av både nytt och gammalt.

Vimmel på bokloppis

Besökarna var många och böckerna hade god åtgång.

Specialerbjudande

Kaffe och hembakade semlor serverades och många passade på att umgås och prata en stund vid sidan av boklådorna.

Bokförsäljning och kaffe inbringade 3.176:-

Inga Lisa Gustafsson

Välkomstmöte för våra nya medlemmar.

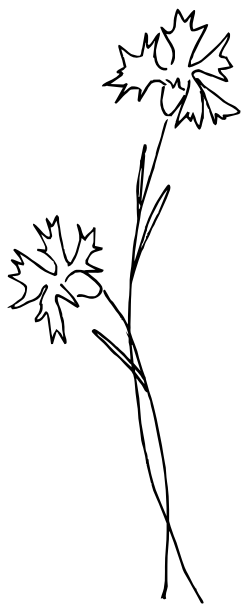
En söndag i februari bjöd vi in våra nya medlemmar till välkomsträff.

Vi berättade om föreningens och hembygds-gårdens historia, vi gjorde en rundvandring i husen och informerade om vår verksamhet och kommande program.

De nya medlemmarna såg ut att trivas i vår hemtrevliga mangårdsbyggnad och samtalet under kaffestunden var lättsamt och inbjöd säkert till fler besök på gården och kanske också ett engagemang i föreningsarbetet.

De medlemmar som denna gång inte hade tillfälle att komma inbjuds till nästa träff som vi bjuder in till i höst.

Kjerstin Björkman

Odla din egen skördefest

Trädgårdsintresserade av alla kategorier hade samlats i ladugården den 11 mars för att ta del av Philippe Plönings föredrag ”Odla din skörde-fest.” Plöninge, som varit trädgårdsmästare vid Bergianska trädgården i tjugo år, men nu har sin verksamhet förlagd till Fredriksdal utanför Helsingborg, hade mycket att förmedla. Han berättade fängslande om vanliga och ovanliga grönsaker och kryddor, gav odlings- och skördetips samt visade aptitretande diabilder på vad man kan laga till av det man odlat; soppa, gratänger, pizzor, bröd, stuvningar och sallader av alla slag.

I pausen var det kaffeservering och lotteri med allehanda fina vinster – trädgårdsböcker, frön, sticklingar och plantor.

Visste ni att det finns blå morötter eller att en morotsfluga kan känna lukten av en morot på tre-fyra kilometers avstånd?

Inga Lisa Gustafsson

Gun-Britt och Philippe Plöninge tillsammans med Kurt Frihammar vid lotterivinsterna

Tordön

Som liten grabb i början på 1930-talet hörde jag de vuxna tala om vilka hemskheter, som kunde drabba både folk och få i samband med åskväder. Det handlade t.ex. om våra gamla släktingar Karl och Anna i småländska Loftahammars socken. De miste alla sina fem kor vid ett och samma tillfälle, när blixten slog ner i det stora träd i beteshagen under vilket djuren sökt skydd undan ovädret. Man återfann alla djuren ihjälslagna. Vilken oerhörd katastrof för det strävsamma paret på torpet Örvika!

Vid ett annat tillfälle talade man om den hemska tragedi, som sommaren 1924 drabbade en familj på Holmens gård i Hammarby socken. Några av gårdens anställda lantarbetare befann sig ute på en åker, när åskvädret kom.

De sökte skydd under några träd i en åkerholme. När ovädret bedarrat återfann man gårdens rättare, Rylander, ihjälslagen av blixten. Han hade ensam sökt skydd under ett träd, i vilket blixten slog ner. Han bar vid tillfället en Vegamössa. Denna innehöll en tunn kopparskena som bar upp mösskullen. Det antogs att kopparskenan dragit till sig blixten, som dödade mannen.

Det berättades att mannen bar en blåblus försedd med blyknappar. Dessa hade av hettan i samband med blixtnedslaget smälts ner till små klumpar. Något som bidrog till att ytterligare förstärka tragedin var det faktum att Rylanders hustru var högravid, när mannen omkom ute på åkern.

Min första upplevelse relaterad till åskväder inträffade 1931. Ett blixtnedslag hade orsakat en markbrand inom ett skogsområde i Dyvinge gårds kohage. Gårdens folk bearbetade elden med våra granrisruskor. Vattnet för släckningen fraktades i en stor, hästanspänd vattentunna med två hjul. Från denna fyllde man vattnet i plåthinkar, som bars upp till brandhärden. Vindförhållandena var

gynnsamma, så man fick bukt med elden utan att den spred sig upp till trädkronorna.

Vid ett tillfälle, förmodligen sommaren 1938, var vi tre kusiner som upplevde hur en s.k. klotblixtnedslag vid det rådande åskvädret för in i övervåningens kök i Haga, Hammarby. Blixten, stor som en handboll, studsade fräsande på järnspisens häll och försvann därefter upp utmed spismuren. Medan detta pågick, hördes ett ringande ljud från väggtelefonen i kammaren innanför köket.

Vi ungar i 8-10-årsåldern upplevde händelsen med en blandning av nyfikenhet och skräck. Vi fattade nog inte det farofyllda med klotblixten förrän de vuxna efteråt talade om detta för oss.

”Hör, nu är Tor ute och kör ikring med sin vagn, förspänd med två bockar,” brukade farmor säga, när åskvädren drog fram över Dyvingemarkerna med blix och donder. Detta var i början på 1930-talet. Farmors sätt att uttrycka sig om åskfenomenet torde ha haft sin grund i

gammalt talesätt, som låg ett antal generationer tillbaka i tiden.

Dyvinge gård har ett öppet läge ovanför ”Dyven”, den forna grunda havsvik, som gett gården dess namn och som idag utgör åker- och ängsmark. Speciellt mot norr, där Kallängarna utbreder sig mot den låga horisonten, kunde man vid åskväder starkt få uppleva ett mäktigt skådespel, då de bländvita blixterna ritade oregelbundna mönster mot det dovt mörkblå himlavalvet.

De skarpt smattrande knallarna, det dova mullrande dundret och häftiga regn, som följde, kunde ibland ge upphov till muntliga kommentarer från gårdsfolket, t.ex.: ”Nu e’ hon nog snart rakt över oss. Det vete håle om inte den där sista knall’n var ett nedslag borta ve’ Stjärmborg eller Torsåker. Man får väl i Jesse namnen hoppas att hon inte

slår ner i transformatorn eller halmstacken här på går'n."

Sådant tal gjorde mig, femåringen, lite "skraj", så jag kröp nog gärna bakom någon av de vuxna eller gömde mig under det stora slagbordet i gårdens kök.

En dramatisk händelse i samband med åskväder inträffade vid Dyvinge i början på 1930-talet.

Gårdens manfolk hässjade hö på ett gärdre norr om mangårdsbyggnaden, när ett mycket häftigt åskväder med skyfallsliknande regn bröt ut och överrumplade männen på åkern. De retirerade snabbt uppför backen till gårdens stall, där de sökte skydd undan ovädret.

Farfar, som satt på hästräfsan, körde efter folket upp mot gården. När ekipaget kommit i närheten av stallbacken, slog blixten plötsligt ner i en grindstolpe av huggen granit. Farmor, jungfrun Hilda, min mor och jag satt i gårdsköket och såg

genom fönstret hur farfar föll ner i backen från hästräfsan. Hästen stupade framåt och sjönk ner på knäna med frambenen.

Vi åskådare trodde nog att detta var sista gången vi sett gårdens husbonde i livet. Döm om allas lättnad och stora glädje, när vi efter en stund såg hur han mödosamt reste sig upp och gick fram till hästens huvud. Han tog tag i betslet och fick det chockade djuret att resa sig på alla fyra benen. Försiktigt ledde han sedan märren fram till stalldörren, där han fick hjälp av sina skräckslagna medarbetare att spärra ifrån hästen och leda henne in i stallet.

Åskan och regnet hade nu kulminerat och avtog så småningom helt. Efteråt låg det ännu kvar en markant doft av ozon över nejden, påminnande om den dramatiska händelsen, som just hade utspelats där på stallbacken.

Lars E. Jansson

Forts. från sid 15.

i Ostindiska kompaniet. Allt detta gjorde att han samlade på sig en betydande förmögenhet, vilken han år 1744 använde till att köpa Runsa säteri och de underlydande gårdarna från presidenten Otto Reinhold Strömfeldt. Theodor Ankarcrona bodde sedan på Runsa fram till sin död. I bouppteckningen efter honom fastställs hans efterlämnade förmögenhet till nästan 1,5 miljoner daler silvermynt, en mycket hög siffra i samtiden.

När han dog barnlös, år 1750, övertog hans änka Beata von Schoting skötseln av Runsa. Hon förvaltade sedan godset i drygt 20 år. Kort före sin död år 1770 gjorde hon Runsa till fideikommiss åt Theodor Ankarcronas brorson Conrad Wilhelm Ankarcrona.

Släktens Ankarcronas levnadstecknare Vivi von Horn summerar Theodor Ankarcronas levnadsbana med orden "helt och hållet av eget initiativ bröt han sig nya vägar och svingade sig genom eget mod och duglighet upp till höga platser och äreställen." Denna bild är måhända inte helt korrekt. Även om släkten var ofrälse, var den

välbeställd och rörde sig i mycket förnäma kretsar. Goda förutsättningar och en hel del kontakter hade Theodor sålunda redan från födseln, men det råder inget tvivel om att köpmannasonen ändå gjorde en osedvanligt lyckad karriär. En indikation på att hans bana i samtiden betraktades som synnerligen framgångsrik kan fås av det åminnelsetal, som hölls över honom i riddarhussalen. Talet avslutades med orden:

Hans vandringstid var 63 år, 7 månader och 18 dagar, allt för lång för största delen av människor men kanske kort för en nyttig man. Vår kära oförljka kronprinsessas ord, då hans död berättades för henne skall bli den präktigaste tillstöd på hans grift." Den mannens död bör beklagas i anseende till den mångfaldiga nytta han gjort och ännu kunna göra riket." En kär uppmuntran för oss alla som ännu leva att på lika sätt som vår Ankarcrona förtjäna Odödligheten.

Året var 1917.

Soldatrådet i Ryssland hade just utropat Ryssland till republik och kriget rasade med oförminskad styrka i Europa.

Här hemma i Väsby hade Erik Eriksson just köpt årets almanacka för 14 öre. Almanackan utgiven av kungliga Vetenskapsakademien.

På framsidan syns en röd stuga alldeles vid sjön. På bryggan står två små barn och fiskar. Roddbåten ligger förtöjd intill i vassruggen. Den svenska flaggan vajar lojt och det finns inte ett moln på himlen.

På sidan två presenteras kungafamiljen med Oscar Gustaf V Adolf som uppsteg på tronen den 8 december 1907.

Alla barn och barnbarn till honom och hans drottning Viktoria beskrivs med namn och födelseår.

På motsatta sidan finns ett foto av Sveriges kronprinsfamilj.

På sidan fem börjar januari månads kalender.

Årets första dag var en måndag. Redan den andra januari upptäcks att dottern Maj måste få sina varma vinterskor halvsulade. Det kommer att kosta 3 kronor och 25 öre.

Redan efter en vecka, den 13 januari är det sosen Folkes vinterskor som är utslitna och måste halvsulas. Det kostar hela 4 kronor.

Sedan tar vintern ett hårdare grepp om huset där familjen bor och ved måste köpas. Den 20 januari köps en halv famn barrved för 14 kronor. Stora utgifter redan i januari månad för familjen Eriksson.

Den 14 februari föds dottern Elsa. Den 5 fick man lov att köpa mer ved denna gång en halv famn björkved.

Vintern var hård det året.

Så sent som 21 mars var det 27 grader kallt för att den 23 mars sjunka till 30 grader. Då blev det dags för mer ved. Barrved denna gång till en

kostnad av 19:- Vedpriset ökade för varje gång ett köp gjordes.

Räknat från augusti hade vedbränslet kostat familjen 75 kronor.

I april kom våren. Nu skulle sommarskorna fram. Men Eriks skor måste halvsulas och det kostade så mycket som 6 kronor, men så var det också prima läder i sulningen.

Inte nog med det; Erik klippte håret för 60 öre.

I maj månad sådde man spenat och bondbönor, långa morötter och både spritärtor och sockerärtor.

Den 23 maj måste Folkes skor halvsulas lagom till skolavslutningen.

Sommaren förlöpte utan allt för stora kostnader för familjen. Spenat, ärtor och potatis kunde man skörda från egna trädgårdslandet och vedbränsle var det inte tal om än.

När Folke skulle börja skolan i augusti var man tvungen att köpa honom ett par skor för 13.50. Klippa sig måste han också men det kostade bara 25 öre denna gång.

Inför vintern började man nu ta hem vedbränsle bland annat bångved som man fick hemkört till en kostnad av 2.50.

Maj som också skulle till skolan fick nya skor och håret klippt. Folke fick nya skor (vad gjorde grabben egentligen med fötterna?)

Mor i familjen fick nya skor för hela 20.50.

Man var tvungen att köpa vinterpotatis och då tog man i rejält och köpte två tunnor på en gång 12.00 styck.

Mer bångved kördes hem och mor Vendla fick ny vinterkappa för 15 kronor.

I oktober kom höstkylan och en boamössa till Maj köptes för 13 och 75 öre.

En tunna potatis kom man över till ett vrakpris; 8.50.

Och Folke måste klippa sig igen.

I november blev det blött om fötterna för mor Vendla så hennes skor halvslulades med gummi. Kostade hela 6 kronor.

Året närmar sig sitt slut och i december läser jag i almanackan att både Folke och Maj får sina skor lagade för tillsammans 10 kronor och man får hela 240 kg potatis alldeles gratis.

I den stora vida världen rasade första världskriget och den 5 december förklarar Förenta Staterna Österrike- Ungern krig.

Men Finland blir fritt från unionen med Ryssland och Röda Korset i Geneve får Nobels Fredspris. I höjdhopp vinner K. Kullerstrand det svenska rekordet på 1.89.

Källa: En almanacka lämnad till Hembygdsför-
eningens bokloppis och inköpt av mig för 1:-

Kjerstin Björkman

Från den gamla goda tiden 1

Den late drängen Kalle på Torsåker går och slår dank och möter sin husbonde, som säger:

-Tycker du inte Kalle, att det blir långsamt att gå så här och ingenting göra?

- Då vart mycket bättre nu, när ja fick sällskap, sa Kalle.

Från den gamla goda tiden 2

Den tillfälliga tröskhjälpn på Runsa slår sig hungrig ner vid matbordet och kastar sig med iver över den av husmodern åt arbetsfolket framsatta ärtsoppan. Han hittar ett hårstrå i soppan, men fiskar lugnt upp det, sägande:

- Jag tycker, mor, att I kunde lägga håret på en tallrik för sig, för somliga vill ha mer och andra mindre.

Från den gamla goda tiden 3

När Metallverken höll på att byggas, stod en arbetare med händerna djupt nedstuckna i byxfickorna och tittade på arbetet. Överingenjören sa till honom:

- Vad står ni här och funderar på med händerna i fickorna?

- Jo, sa arbetaren helt lugnt, ja funderar på hur ja ska få dit fötterna också.

Almqvistaren

Ja, ganska väl jag vet:
det är en litenhet
Att bo på en planet:
emellertid så är jag nöjd med det.

C J L Almqvist, ur Sesemann

Gösta minns

Gösta Nordfors

Gösta Nordfors var under många år en känd profil i Upplands Väsby. Som rektor för landstingets skol- och arbetshem, senare landstingets särskolehem och vårdanstalt, under åren 1946-1984, var han med och byggde upp en mönsteranläggning för undervisning och behandling av förståndshandikappade. Redan när han tillträdde tjänsten började han samla material till en krönika inför hundraårsminnet av undervisning och vård av förståndshandikappade i Stockholms län 1884-1984.

Krönikan började i föregående nummer och fortsättningen kommer här:

Skol- och vårdverksamheten utvidgas

1884 års anstaltsbyggnad blev ganska snart otillräcklig. 1906 års landsting uppdrog därför åt lasarettsdirektionen som tillika var sinnesslöanstaltens styrelse, att föreslå åtgärder för institutionens utbyggnad. Det föreslogs därvid att man vid planeringen skulle utgå från att det fanns två huvudgrupper sinnesslöa, bildbara och obildbara. De bildbara skulle i skolåldern åtnjuta undervisning i skolor eller uppfostringsanstalter och över skolåldern placeras i arbetshem för att få ägna sig åt lämpligt och passande arbete. De obildbara skulle erhålla vård i någon vårdinstitution. Någon precisering av denna vård gjordes inte.

Vid planeringen utgick man från kungl. Kungörelsen av år 1904 för statsanslag till anstalter för sinnesslöa. Den statliga inspektionsmyndigheten var vid denna tidpunkt Medicinalstyrelsen, som för Stockholms läns landsting beräknade behovet till 117 platser, varav 38 för skolelever, 38 för arbetslever och 38 för "asylister", d.v.s. de obildbara. Innan man satte igång byggnationen av den nya institutionen gjordes dock nya beräkningar för platsbehovet. Den institution som sedan byggdes gjordes så rymlig att så länge den var i bruk fram till 1950-talets slut kunde skolan ta emot 64 elever, arbetshemmet 70 elever (46 på den manliga och 24 på den kvinnliga sidan) och vårdhemmet 86 så kallade obildbara barn och vuxna.

Den nya skolan

Skolan uppfördes i fyra våningar på den plats söder om gamla lasarettet, där den fortfarande är belägen. Den var färdig för inflyttning i början av år 1913. Suterrängvåningen utgjordes av en stor slöjdsal med biutrymmen, ett skomakeri, verkstadslokaler för vaktmästarna samt en värme-central. I första våningen inrymdes sex skolsalar, ett stort rum som tillika var "bönsal", gymnastiksal och vid otjänlig väderlek rastutrymme. Från första våningen ledde två trappor upp till andra

Denna byggnad med årtalet 1911 fungerade som svinhus ända in på slutet av 1950-talet. Därefter disponerades huset av trädgårdsmästare Arne Lindblad och hans medhjälpare.

våningen, där det fanns två avdelningar för pojkar och flickor med vardera tre sovrum och tvätthall. Den största sovsalen hade plats för 14 elever och de två övriga för nio elever. På denna mellanavdelning fanns dessutom ett badrum med två badkar, en föreståndarbostad om två rum, en expedition och ett så kallat läkarrum, tillika sköterskerum.

Mellan pojkarnas och flickornas rum fanns vidare en bred korridor eller trapphall, där det under trapphallen till nästa våning, personalvåningen, fanns en besökshörna. På personalavdelningen fanns en stor hall på vardera sidan om trappan. Den ena var avsedd för lärare och den andra för övrig personal. Hallarna var möblerade med sittgrupper. Personalen hade sina ganska små sovrum i direkt anslutning till respektive trapphallar. Med de personalrum som även fanns på vinden, var det plats för närmare 20 personer. Mellan olika personalgrupper rådde på den tiden en rangskillnad. Den så kallade Slagsta-andan härskade. Högst i rang och aktning stod föreståndaren, sedermera kallad rektorn. Därefter kom lärarna. Order och tillsägelser från dessa grupper skulle ovillkorligen åtlydas av den övriga personalen. Något umgänge mellan lärare och övrig personal var nästan otänkbart. Som väl var försvann denna orimliga klasskillnad i mitten 1940-talet. Överhuvudtaget rådde en ”instängd och osund” anda och atmosfär på skolhemmet, som länge dröjde kvar. Eleverna fick under skoltid endast gå i tofflor och tillbringa rasterna i den väl utvädrade och på vintertid dessutom utkylda bönsalen, sittande på sina bänkar hela rasten. Den enda rörelse de fick utöva var att pendla med benen fram och tillbaka så att det så småningom framför bänkarna uppstod en fördjupning, påminnande om en ränna.

När barnen efter skolans slut fick sätta på sig skor och gå ut på skolgården, var det endast pojkarna i de högsta klasserna som fick röra på sig någorlunda fritt och till exempel sparka boll. Resten fick ställa upp sig i led och marschera omkring i den stora skolparken eller i kolonn promenera ner till Upplands Väsby för att köpa godis eller veckotidningar. Lek förekom i liten omfattning utom när lärarna deltog i elevtillsynen, framför allt i veckosluten och under ferierna.

Jag vet att det jag här berättar är helt otroligt. Men sådana var förhållandena fram till dess jag

själv tillträdde föreståndartjänsten den 1 augusti 1946. En av mina första åtgärder var att ändra på dessa medeltidsaktiga förhållanden och införa vanliga skolförhållanden. För den fåtaliga vårdpersonalen, tre på flicksidan och fyra på pojsidan och i tjänst aldrig mer än två, vållade detta mycket stora problem. Skolans elever utgjordes till stor del av så kallade statarbarn från landsbygdskommunerna och av hjälpklasserna från de förortskommuner, som saknade hjälpklasser. Skolklientelet var emellertid betydligt bättre och intellektuellt mer högstående än dagens särskolebarn. Skolan hade skickliga lärare. Resultatet av undervisningen var därför gott. Till detta kom att genom skomakarens och vaktmästarens idrottsintresse fick de äldre skolpojkarna träna fotboll och bandy. Skolans lag vågade ställa upp mot traktens vanliga skollag och kunde emellanåt vinna. I kvinnoslöjden fick flickorna lära sig att sköta och laga sina kläder och före skoltidens slut även sy upp en mindre garderob. Lärarna var som förut nämnts mycket skickliga. Utöver sin tjänst i skolan fick de även tjänstgöra under ett antal

Skolbyggnaden (2007)

veckoslut. Med eleverna fick de göra utflykter, biobesök i Stockholm, besöka museer o.d. Varje sommar var de skyldiga att under ferietid tjänstgöra ända upp till 40 dagar, vilket kunde utnyttjas på olika sätt. Framför allt ägnade sig lärarna åt att lära barnen simma och simskickligheten var stor. Skolan hade i sjön Fysingen en mycket bra simanläggning.

Det nya arbetshemmet

för manliga elever flyttades över till Vita Hol-

men, en herrgårdslignande byggnad på en udde i sjön Fysingen. Vid olika renoveringar visade sig byggnaden härröra från sent 1600-tal eller tidigt 1700-tal. Till Vita Holmen hörde två flyglar av samma ålder. På grund av dåligt underhåll var man tvungen att riva den västra flygeln och ersätta den med ett synnerligen amatörmässigt planerat och genomfört nybygge i två våningar, avsett för två bostäder om två rum och kök för två familjer. Den flygeln förstörde den vackra och förnämliga exteriören som Vita Holmen hade haft.

Allén, sedd från Vita Holmen

Vita Holmen hade tidigare legat på en ö, vilket namnet antyder, men genom sjösänkningar i början av 1900-talet hade de smala sunden mellan holmen och fastlandet försvunnit, och den bro som tidigare funnits ersattes med en väg bana. Upp till Vita Holmen ledde en ståtlig allé av almar. Träden var cirka 25 meter höga och bildade höga, gröna valv som en katedral. Trots den fula flygelbyggnaden gav Vita Holmen ett förnämligt intryck. Här inreddes bostad för 46 manliga arbetselever.

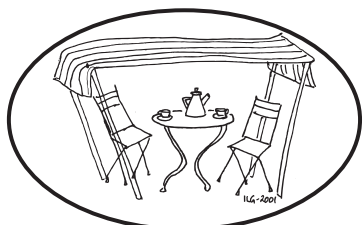
Man hade vid ombyggnaden varit pietetsfull nog att bevara de gamla dörrarna med sina ålderdomliga lås. Istället förstörde man huvudbyggnadens vackra exteriör genom att på östra gaveln bygga till ett stort gemensamt tvättrum med badrum och städutrymme. Dessa förfulande tillbyggnader har dock på sistone tagits bort. Man får kanske hoppas på att vid kommande renoveringar av Vita Holmen den ävenledes förfulande västra flygelbyggnaden rivs och ersätts med en flygel i den ursprungliga stilen. Härigenom kan anläggningens vackra ursprungsexteriör återställas.

Det nya arbetshemmet togs i bruk den 14 mars 1912. Hemmet emottog vid denna tid 11 elever, som sysselsattes inom jordbruk och trädgårdsarbete. Elevantalet ökade successivt och var på 1930-talet upp i över 40 stycken.

Det kvinnliga arbetshemmet

Hemmet, som ursprungligen planerades för 16 elever, förlades till en ny byggnad strax intill och väster om skolhemmet. Byggnaden intill innehöll dessutom anstaltens kök och elev- och personalmatsalar. I källaren fanns vidare ett bageri, en badanläggning samt förrådsutrymme. Flickornas sovrum och samlings-salar förlades till övervåningen. Platsantalet ökades så småningom till 24. På vinden fanns dessutom två personalrum, avsedda för de båda bagerskorna. Bageriet var en oskattbar tillgång. Dagligen serverades färskt bröd och kaffebröd samt vid högtider även tårter och kakor. Bageriet levererade bröd även till lasaretet samt emottog beställningar. Tyvärr upphörde bageriverksamheten omkring 1950 på grund av de båda bagerskornas pensionering. Bageriets utrymme behövdes för en ökad klädvård och större förrådsutrymme.

Forts. i nästa nummer

Besök vårt trevliga sommarcafé och lämna samtidigt böcker och saker ni vill skänka till försäljning i mjölk-kammarboden.

Ägghämtaren från Klockaregården

I sina gömmor har hembygdsföreningen många roliga och ovanliga föremål som förtjänar att få komma fram i dagen. Och inte bara är föremålen i sig speciella, utan många har också en hel liten historia kring sig.

Ägghämtare med bärhandtag

Fack av papp inuti

Ett av dem är en ägghämtare från 1800-talet, i form av en liten trälåda med bärhandtag. Lådans lock låses med en sinnrik konstruktion. Inuti lådan finns korsande skiljeväggar av papp som bildar små fack. Facken har plats för var sitt ägg som ligger tryggt som i ett litet bo. Man kan tänka sig att ägghämtaren är en föregångare till dagens äggkartonger. Det vanliga sättet att transportera ägg förr i tiden var ju annars i en äggkorg med lock.

Ägghämtaren är från Grebo socken i Östergötland, och har kommit som gåva till hembygdsföreningen i Upplands Väsby genom Ulla Smith-Andersson. Den har ursprungligen tillhört Gustav L. Gustafsson, som var organist i Grebo kyrka och bodde i Klockaregården 1872-95. Klockaregården i Grebo byggdes på 1840-talet och ligger i omedelbar närhet till Grebo kyrka. Den är vackert belägen med utsikt över sjön Ärlängen.

En senare hyresgäst med höns i backen ned mot Grebo kyrka

Till Klockaregården hörde åkermark så att klockaren kunde livnära sig som bonde. Här fanns också magasin, loge, ladugård och höns hus. Kanske hade man så många höns att man kunde sälja ägg som binäring. Då kan ägghämtaren ha använts för att transportera ägg till kunderna. Eller så har man helt enkelt använt den när man själv skulle hämta ägg i höns huset - modellen är oavsett ovanlig.

Gustavs son hette Oscar L. Gustafsson, och han blev också klockare. Han hade 9 barn och var verksam som klockare fram till 1925.

Men nu tillbaka till Ulla Smith-Andersson. Hur kom ägghämtaren i hennes ägo? Och hur hamnade den i Upplands Väsby? Det visar sig att Ullas mamma var kusin med Hjalmar Gustafsson, sonson till organisten Gustav L Gustafsson. Ullas föräldrar hade haft en gård i Grebo, men flyttade upp till Fleminggatan i Stockholm. Ulla var emellertid ofta på besök i Grebo hos kusinen Hjalmar,

Oscar Gustafsson med familj

och där träffade hon Karl Emanuel Andersson från Laxgården i Värna, en grannförsamling. De bosatte sig i Stockholm, men sommarstället hade familjen i Upplands Väsby, och där spenderade de enligt uppgift det mesta av sommarhalvåret. Stugan kallades "Blomhalla" och låg intill Njursta torp och Eds prästgård. Om den finns kvar i dag är ovisst.

Ulla sjöng i Eds kyrkokör, och måste ha känt sig hemma i Upplands Väsby. Om det är hon själv som gett ägghämtaren (och en samling gamla strykjärn) till hembygdsföreningen, eller om sakerna kommit hit genom dödsboet, vet man inte säkert. Men man kan tänka sig att hon inte hade misstyckt.

Klockaregården används idag av Grebo Hembygdsförening. Av alla gårdens ekonomibyggnader är det tyvärr bara magasinet som står kvar, men en del finns på fotografier. Klockaregården är i flitigt bruk, både av hembygdsföreningen och av andra som hyr in sig. På övervåningen finns ett bygdemuseum med bruksföremål, fotografier och skrifter från bygden, samt ett affärsmuseum. Magasinet innehåller jordbruksredskap och handverktyg.

Jag har fått god hjälp i mina efterforskningar

om ägghämtarens bakgrundshistoria av flera personer:

Jag tackar Rolf Gordon från Grebo hembygdsförening och hans sageskvinna för hjälp med den halvan av historien som rörde Östergötland! Likaledes tackar jag Inga Engdahl och hennes sageskvinna för hjälp med den andra halvan som rörde Upplands Väsby !

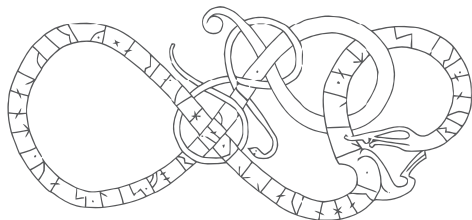
Kristin Thorrud

Oscar Gustafsson framför Klockaregården

Ragnvald, han som var krigarföljets hövding.

Så står det på en sv Sveriges mest berömda runstenar. Och, den finns i Ed socken, i vår kommun! Den kallas för kyrkstenen och finns till beskådande på kyrkstigen, någon kilometer in

från Mälarvägen strax efter Eds kyrka.

Stenen är ristad på båda sidor, på andra sidan talar Ragnvald om vad hans mor hette och vems dotter hon var. Han talar också om för oss att hon dog i ED. Det är första gången Ed förekommer i skrift.

Ragnvald hade varit i Turkiet som chef för kejsarens livvakt, kommit helskinnad hem och funnit att hans mor hade dött. Självs hade han blivit en rik man som kostade på sig att göra sig och sin familj odödlig genom stenens ristning.

Sten förresten, det är ett stort flyttblock alldeles omöjligt att gå förbi utan att stanna och beundra.

I Dick Harrisons bok "Vikingaliv" presenterar han en för mig ny teori;

Ragnvalds far som fortfarande lever när Ragnvald kommer hem, har gift om sig med en mycket betydelsefull kvinna från Täby, nämligen Estrid, Jarlabankes farmor. De bor i Harg och har fått ytterligare söner, Ragnvalds halvbröder.

I Harg reser sedan bröderna och fostermodern Estrid två stenar över Ragnvald och hans far

Ingvar när de båda är döda.

Estrid har i sitt första gifte fyra söner varav den äldste, Gag, dör i 10-årsåldern, näste son Ingefast, blir far till storbonden Jarlabanke som "ägde hela Täby" enligt sin egen utsago.

Estrid dör och begravs vid Broby gård i Täby. I slutet av 1990-talet skulle bron över vattendraget vid Broby breddas. Då hittades Estrids grav med hennes skelett och sonen Gag begravd strax bredvid.

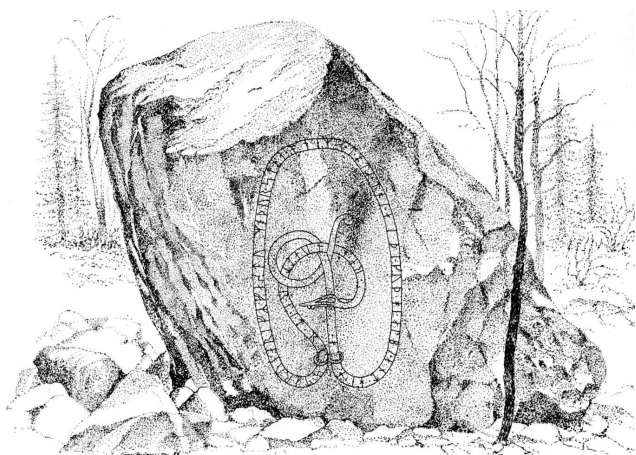
Estrids första man, Östen, begav sig efter sonen Gags död till Jerusalem på pilgrimsfärd vilket man kan läsa på en sten vid Vallentunasjön intill Broby gård.

Dessa tre familjer som genom Estrid blir släkt, dominerade säkert vår del av Upplands under den tid de levde.

På kyrkstenen står:

"Ragnvald lät rista runorna efter Fastvi, sin moder, Onäms dotter. Hon dog i Ed. Gud hjälpe hennes ande. Runorna lät Ragnvald rista. Han var i Grekland, han var krigarföljets hövding."

Kjerstin Björkman

Teckning: Siw Andersson, Runristningar i Upplands Väsby

Några citat och ordstäv från våra bygder

Forts. från föreg. nr

Genom tiderna har det hänt att uttalanden, som gjorts av skilda personer, kommit att bevaras åt eftervärlden genom muntlig tradition. Formuleringarna och innehållen är av skiftande karaktär, från en enstaka enkel mening eller dialog till ramsor och ordstäv.

Här följer några av dessa som författaren har hört och här söker återge:

”Här har man stage´å drage´
i en hel kvart, å inte en sup har
dom bjude´ på”

Dragspelsmusikanten Artur Kimbys skämtsamma replik vid inledningen av en danskväll på Sundbybergs idrottsplats, ”Sumpaplan”, i början av 1950-talet.

”Har jag inte rätt att vara rund
när vi har tjuge kor där hemma
i lagår´n?”

Gossen Birger i Dyvinge, 10 år 1910, ställde frågan när en anställd man vid Viks gård gjorde ett påpekande om gossens runda lekamen.

”Nu Sparrman, ska vi bekräfta
affären!”

C A Åkerberg kommer in på Bengt Sparrmans tjänsterum och ställer upp en flaska konjak på dennes skrivbord. Affären var kommunens köp av Åkerbergs gård Odenslunda.

”Som du har det utanför din
dörr, så har du det innan för
den.”

Josefina Jansson i Dyvinge (1873-1949) brukade använda detta uttryck.

”Jesses gosse, är det du som
kommer me´varor. Jag trodde
de va´ åskan som slog ner
i stugan.”

Gamla fru Boberg i Urmula torp tittar skräckslagen ut genom skafferidörren och finner springpojken vid Konsum Charlottenborg med en låda som hon beställt. – Det rådde regn och åskväder. Pojken hade i det hala väglaget råkat köra varucykeln mot stugväggen med en kraftig duns. Denna föranledde gumman att gömma sig i skafferiet. (A Lundgren c:a 1940).

”De ´e´ ju för jäkligt att dom
ska behöva springa sig
trötta.”

Bonden Gunnar Eriksson i Långtomten utbrast så, när han såg joggande motionärer på vägen utanför stugan. 1965

”Jag känner allt igen dej,
fast du byter kapprock
så ofta.”

Drängens replik när han serverades strömming i olika tillagningar mest varje dag i veckan. (R Jansson c:a 1950)

”Tänk så folk pratar.”

Cykel-Josefs svarsreplik när ordningsmaktens representant vidtalat honom med: ”Det sägs att Lundin säljer brännvin på byn.”

<p>”Min Husqvarna går så fort, så det blir bara liggsäd i åkrarna när jag drar på full gas på Vallstanäsgårderna.”</p>	<p>Cykel-Josef Lundins beskrivning av sin MC:s fartprestanda (c:a 1950)</p>
<p>”Om Jesus vill, så ses och hörs vi väl snart igen.”</p>	<p>Riksspelman Nisse Nordströms avskedsreplik.</p>
<p>”Ju mera dom stirrar i böckerna, desto mindre ser dom skiten.”</p>	<p>Uttalande angående akademikers städningsförmåga. (Ingrid Lindblad c:a 1970)</p>
<p>”Människan är en underlig partikel.”</p>	<p>Återkommande uttryck hos L E Jansson</p>
<p>”Man får ju vara som en vårdare åt dom.”</p>	<p>Cykel-Josef Lundin angående sina jämnåriga i äldreboendet i Hammarby</p>
<p>”Se dig före, sa’ gumman Wallén</p>	<p>Den gamla bondmoran Wallén i Näle Mellangård hade dålig syn. Hon förvarnade gårdens dräng med vidstående replik då hon serverade honom gröt. Det hände att hon strödde knappålar i grötkoket i stället för salt och socker. (1920-talet)</p>
<p>”Låt tallen stå, låt tallen stå!”</p>	<p>En röst i vinden från Stjärnborgsbergen ropade så när Dyvingebonden stod i begrepp att fälla ”Dyvingetallen”, som växte i en åkerholme på Tallgården.</p>
<p>”Burr, sa’ Kasper, när han fick se en naken häst.”</p>	<p>Traditionellt ordstäv använt av flera personer i Hammarby på 1930-talet.</p>
<p>”Nu tar fan bofinken.”</p>	<p>Traditionellt kraftuttryck när något höll på att gå över styr (1940-talet).</p>
<p>”Du kan väl ta den där biten som vi satte potatis till i fjol!”</p>	<p>Skämtsam uppmaning till spelman angående vilken melodi (bit) han skulle spela (T Hansson, Eggeby, 1930-talet).</p>
<p>A) Regnar det ute? B) Nej inte ett dugg.”</p>	<p>A) = läraren Henry Häggmar B) = svarande elev i Hammarby skola (1930-talet)</p>
<p>”Jag e’ fullslipad jag”</p>	<p>Ture, elev på Klockbacka, Holmen, brukade beskriva sig så (1930-40-tal)</p>
<p>”Bönderna har stulit jorden för oss.”</p>	<p>Kalle Hammargren, ”landsvägsriddare på 1930-40-talen</p>

Lars E Jansson

Korsord 2-2008

1	2	3	4		5		6	7		8	9	10	11	
	12						13			14				15
16				17							18			
19							20				21			
22										23				
				24								25		
	26		27					28	29		30		31	32
33						34					35	36		
37						38								
39											40			
41				42			43	44	45		46			
47			48			49				50				
		51							52					
53						54		55					56	
			57									58		

Konstruktör: Lennart Hedlund. Lösningen insändes senast den 15 juli till: Hembygden, Box 40, 194 21 Upplands Väsby. Märk kuvertet "KORSORD"

Korsordsvinnare i Hembygden nr 1, 2008, är Monika Svahn-Ivalo och inget annat. Red. beklagar felstavningarna.

Lodrätt

2. Sägs vara glad
3. Säljer andras varor
4. Strå och ort
5. Där bodde familjen Pethrus
6. Skötte Väsby bibliotek under en följd av år
7. Så hette Konsum Väsby tidigare
8. En del av vår kommun
9. Ebba Brahes sista slott
10. Italiens största hamnstad
11. Förteckning
15. Signatur för världsberömd svensk fotograf
16. Blåsinstrument
17. Inget för kaffeälskare
23. Biltyp
24. Hade ett berömt svärd
26. Kan man val
27. Peta, påta
29. En liten gnutta
30. Reservera
32. Flirt
34. Uppdragbart musikinstrument
36. Säljbudskap
39. Logisk
43. Viggat
44. Tidigare kvällstidning
45. Gör väl knappast flickor idag?
48. Defekt
50. Någon annanstans
55. Uppslagsverk
56. Välkänd film- och korsordsfigur

Vågrätt

1. Bland dem fanns Ferlin och Dagerman
12. Ö utanför Hudiksvall
13. Motsatsen till per
14. Sker inför sekundanter
16. Finns både lat och arbetsam
17. Var förr i tiden en rikemanssport
18. Begåvas de flesta med
19. Odlas oftast i Sverige
20. Ett nyktert gäng
21. Belgisk stad och kurort
22. Förfång eller nackdel
23. Normandisk stad
24. Den här
25. Hyser Hollywood
26. Kan han heta och vara
28. Finns en Wagner
31. Står oftast för cykelklubb
33. Hette en tidigare biskop
35. Stor stad vid Kaspiska havet
37. Glufsade
38. Kairo var ett sådant
39. Ilsken
40. Okänd
41. Halv fluga
42. Minstingen
46. Ligger Väsby om Stockholm
47. Kornknarr
49. Inte nu
51. Är barn i familjen
52. Abborrfisk
53. Gegg
54. Rengöra
56. Negation
57. Kungöra
58. Av

Lösning till korsord 1-2008

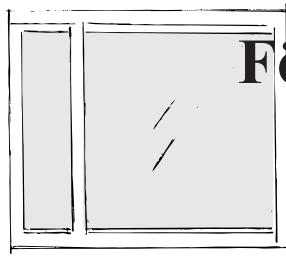

Vinnare:

Anne-Marie Larsson

Aina Israelsson

Nils Persson

Fönster mot Väsby

Vinster väntar!

Om det är skräp även med orken efter ett våldsamt sopsortering, kan man slå sig ner för en vilostund på bänkarna bakom sopcontainerna och njuta av välförrättat värv. För det var väl så det var tänkt?

Om du vet var bildens återvinningsstation med parkbänkar finns, så sänd in svaret till "Fönster mot Väsby", Hembygden, Box 40, 194 21 Upplands Väsby, före 15 juli.

Hyr lokal med atmosfär

Upplands Väsby Hembygdsförening erbjuder Nedre Runby gårds LADUGÅRD till fest, konferens, dop, minnesstund, årsmöte, kurser m.m.

LADUGÅRDEN är en modernt utrustad och handikappvänlig lokal med plats för upp till 50 personer. Tillgång till kök med utrustning för tillagning av enklare förtäring. Hörslinga finns

LADUGÅRDEN kan hyras privat eller av organisation för enstaka tillfällen. Hyresansvarig ska vara lägst 25 år.

Eventuell avbokning måste ske senast 14 dagar innan tidigare överenskommet hyrestillfälle. Sker avbokning senare, debiteras en avgift med 450:-

LADUGÅRDEN ligger på bekvämt avstånd från pendeltågsstationen i Upplands Väsby. Det finns en stor parkeringsplats i anslutning till lokalen och buss 562, från pendeltågsstationens västra sida, stannar 150 meter från entrédörren.

Priser

Halvdag (max 4 tim) 500:-

Heldag 900:-

Reservation för prishöjningar

UTHYRNING

Ingegerd Peterson

08 590 347 76

Siv Rydén

08 590 333 46

Foto: Gunborg Lejon

Foto: Gunborg Lejon

Upplands Väsby Hembygdsförening

Box 40 194 21 Upplands Väsby

ANSÖKAN OM MEDLEMSSKAP

Datum

SÖKANDE

Förnamn	Efternamn	Född år
Adress		
Postnummer	Postadress	
Telefon	Mobil	
E-mailadress		

MEDSÖKANDE (ev)

Förnamn	Efternamn (om annat än ovanstående)	Född år
---------	-------------------------------------	---------

YRKESERFARENHET/ INTRESSEN

Främst sådant som du bedömer kan vara av intresse inom föreningens verksamhetsområden.

Upplands Väsby Hembygdsförening
Box 40, 194 21 Upplands Väsby
Hembygdsgården: Hagvägen 2 / Pukslagargatan
Telefon 08-590 826 40
Plusgirokonto 29 81 91-8

STYRELSE 2008-2009

Kjerstin Björkman, ordförande	Telefon 590 320 82
Klas Lundkvist, vice ordförande	590 936 81
Marianne Söderström, sekreterare	590 338 38
Inger Nyström, kassör	590 820 93
Barbro Kvist, ledamot	590 917 21
Vanja Edwinson ledamot	590 344 66
Susanne Bergman ledamot	590 858 84

ERSÄTTARE

Karin Hemph, Maria Fälth, P O Mörkens
Gun-Britt Welander, Roland Storm
Carin Kedvall

MEDLEMSBLADET HEMBYGDEN

Inga Engdahl, ansvarig utgivare	590 300 20
Inga Lisa Gustafsson	590 336 42
Carin Törner	590 870 69

REVISORER ORDINARIE

Lars Eklund
Göran Sandberg

ERSÄTTARE

Barbro Fredriksson
Anette Ehrnholm

UTHYRNING AV LADUGÅRDEN

Ingegerd Peterson	590 347 76
Siv Rydén	590 333 46

Valberedning

Anna-Liisa Bergman, Lisbeth Tejre, Kerstin Kéry